

Ceea ce nu pot accepta însă este faptul că această producție – unde singură scenografia Hristofeniei Cazacu propune, în decor, vreo două elemente memorabile: ogivele gotice care definesc spațiul lui Lōw (creatorul lui Golem fiind un soi de Pygmalion de-a-ndoaselea, ce încearcă să-și ucidă opera, și totodată un fel de Leonardo da Vinci, matematician și desenator, inventator înconjurat de schițe și machete) și tronul Magului (un gigantic conglomerat de cristale, care seamănă totodată cu o orgă) – este „parte a unui proiect cultural european în care sunt implicate țări precum Franța, Germania, Austria și Cehia”.

Vă dați seama ce vor crede despre cultura românească – acum, în 2009 – toți europenii care vor vedea spectacolul fără a ști cine este Nicolae Bretan și ce loc ocupă el printre compozitorii noștri? Chiar dacă li s-ar spune că *Revolta lui Golem* (acesta este titlul exact al lucrării) a fost scrisă în 1924, iar *Arald* datează din 1939, tot nu se va obține impresia favorabilă pe care ar fi putut-o produce, de pildă, o montare cât de cât onorabilă cu prima noastră operă demnă de acest nume: *Petru Rareș* de Eduard Caudella, compusă în 1889...

Opera Națională, București – Golem și Arald. Spectacol-coupé. Muzica: Nicolae Bretan. Libretul: Nicolae Bretan, după Illés Kaczer, respectiv după Mihai Eminescu. Regia: Anda Tăbăcaru-Hogea. Scenografia: Hristofenia Cazacu. Conducerea muzicală: Tiberiu Soare. Cu: Adrian Mărcan (*Golem*), Madeleine Pascu (*Ana*), Valentin Racoveanu (*Lōw*), Ștefan Schuller (*Baruch*) – respectiv – Cătălin Mustăță (*Arald*), Ionuț Pascu (*Magul*), Madeleine Pascu (*Maria*), Ștefan Schuller (*Poetul*). Data premierei: 18 ianuarie 2009.

Zburând cu sania lui Moș Crăciun

La începutul lui iulie 1985, Liceul de Artă „George Enescu” (care pe atunci includea și fostul Liceu de Coregrafie) își încheia anul școlar cu un spectacol realmente extraordinar: un balet românesc în premieră absolută, realizat integral cu forțele artistice proprii, dar prezentat pe scena Operei Române. Era *Albă ca Zăpada*, cu partitura (în trei acte!) recent compusă de Dan Mihai Goia (muzicianul devenit între timp apreciatul dirijor al Corului Radio), cântată de orchestra elevilor-instrumentiști (aflați sub bagheta profesorului Nicolae Racu) și dansată (în coregrafia Luminiței Dumitrescu) de vreo 50 dintre elevii-balerini ai școlii (în frunte cu Cristina Osiceanu – interpreta rolului titular și viitoarea solistă a Operei, iar actualmente a Operetei bucureștene).

Speranța pe care o exprimam în cronica mea de atunci – cum că „premiera cu *Albă ca Zăpada și cei șapte pitici* va marca, dacă nu inaugurarea unei tradiții în producerea de noi titluri și montări, cel puțin înscrierea ei pe afișul comun al Operei și al Liceului, de-a lungul (cât) mai multor stagiuni” – nu s-a împlinit, dar în schimb, în primăvara anului următor Cornel Trăilescu și-a lansat pe aceeași scenă (unde era deja de trei decenii bune – și mai este și astăzi! – dirijor) propriul său balet după basmul Fraților Grimm, pe libretul regretatului regizor Anghel Ionescu-Arbore, în coregrafia Doinei Andronache și în scenografia semnată de Roland Laub. Triumful compozitorului – autorul a trei opere (*Motanul încălțat*, *Bălcescu*, *Dragoste și jertfă*), aflat la vremea aceea și la al treilea său balet (după *Domnișoara Nastasia* și *Primăvara*) – a fost de pe atunci total, cel puțin unul dintre *numerele* partiturii fiind întovărășit de aplauzele cadentate ale spectatorilor.

Cristina DIJMARU și Robert ENACHE

Mizând pe succesul din urmă cu aproape un sfert de secol, noua montare a baletului – în regia și coregrafia lui Francisc Valkay – folosește același „Marș al piticilor” chiar și după încheierea reprezentației, pentru a conduce publicul până la ieșirea din sală; în memoria auditorilor mai zăbovesc însă multă vreme și cromatica orchestrației deosebit de bogate a întregului discurs muzical, cu numeroasele lui solo-uri (îndeosebi semnale de corni sau de trompete, cu sau fără surdine), pe care ansamblul aflat (cel puțin la primele reprezentații) sub bagheta compozitorului însuși le exploatează admirabil.

În acord cu specificul muzicii, scenografia Adrianei Urmuzescu pare desprinsă dintr-o carte de povești – dar dintr-una ilustrată de un grafician contemporan: sala de bal e împodobită cu oglinzi de forme ciudate, iar Prințul o conduce pe Albă ca Zăpada în caleașca lui care (grație unui reușit efect al proiecției video) își ia zborul, urcând în spirală, pe cortină. (Evident că, la doar o săptămână înaintea Crăciunului, micii spectatori s-au gândit la sania înaripată a Moșului ce le va aduce cadourile!). Adriana Urmuzescu a avut serios de lucrat la o puzderie de costume caracteristice – pentru Pitici și pentru tot felul de animăluțe, flori și găze –, dar cel mai frumos veșmânt este rochia de culoare violet a Reginei.

Spre deosebire de baletetele obișnuite (unde capetele încoronate nu dansează de-adevăratelea, ci doar se plimbă grațios de colo-colo), aici *Regina cea Rea* (întruchipată cu prestanță și virtuozitate de către Adina Tudor) chiar susține un rol coregrafic complex și dificil, pe care Francisc Valkay l-a înzestrat cu suficientă personalitate în mișcare pentru a rivaliza cu acelea ale cuplului principal. Desigur, Cristina Dijmaru (*Albă ca Zăpada*) și Robert Enache (*Prințul*) posedă toate calitățile unor stele în devenire (de altfel, i-am remarcat pe acești componenți ai promoției 2007 încă din vara lui 2006, când i-au depășit în competiția implicită pe absolvenții ce-și susțineau recitalul de gală!), iar *numerele* imaginate pentru ei de către autorul coregrafiei reușesc să-i pună perfect în valoare (de remarcat îndeosebi pretențioasele variațiuni din „Pas de deux”-ul final). Dar și Antonel Oprescu (*Regele*), Vicențiu Popescu (*Vânătorul*), interpreții celor șapte *Pitici* (Cristina Mitu, Clarisa Cristea, Cleopatra Rogalski, Laura Argeșeanu, Răzvan Marinescu, Mircea Ioniță, Ovidiu Chițanu) sau celor patru *Prietene* (Magdalena Rădulescu, Mihaela Soare, Silvia Rotaru, Mădălina Stoica) își au – fiecare și împreună – momentele lor de excelență (unele, de-a dreptul de mare dificultate).

E drept, însă: dacă în 1985 reprezentanții școlii devenite între timp Liceul de Coregrafie „Floria Capsali” susțineau integral spectacolul acelei prime *Albă ca Zăpada*, în 2008 elevii profesorilor Ana Carianopol și Gabriela Mocanu doar completează (în chip grațios și amuzant totodată) forfota vietăților pădurii din noua *Albă ca Zăpada*. Bine măcar că Opera n-a abandonat colaborarea cu Liceul, dacă acesta nu mai este capabil să performeze de unul singur...

Opera Națională, București – Albă ca Zăpada și cei șapte pitici. **Libretul:** Anghel Ionescu-Arbore, după basmul Fraților Grimm. **Compozitor și dirijor:** Cornel Trăilescu. **Regia și coregrafia:** Francisc Valkay. **Scenografia:** Adriana Urmuzescu. **Cu:** Cristina Dijmaru (*Albă ca Zăpada*), Robert Enache (*Prințul*), Adina Tudor (*Regina*), Antonel Oprescu (*Regele*), Vicențiu Popescu (*Vânătorul*), Cristina Mitu, Clarisa Cristea, Cleopatra Rogalski, Laura Argeșeanu, Răzvan Marinescu, Mircea Ioniță, Ovidiu Chițanu (*Piticii*), Magdalena Rădulescu, Mihaela Soare, Silvia Rotaru, Mădălina Stoica (*Prietenele*). **Data premierei:** 18 decembrie 2008.